

het
ontwerp
instituut

| memo | januari 2015

Bloeiende Prunus
Ontwerpkunde in wintereditie
Vermoeden
NIEUW: Ontwerpen met natuur
Het Bureau
Masterclass Communiceren

Bloeiende Prunus

Een fijne jaarwisseling toegewenst. Er zit een wonderlijke gedachte in het feit dat wij elkaar veel geluk wensen op dat moment van het jaar wanneer het er buiten, in de natuur, in de tuin, in het landschap, het minst florissant uitziet. Waarom doen we dat niet als we in zwembroek en bruingebrand op het strand rondlopen in volle besef van een onbezorgde vakantie? Waarom kiezen we juist deze troostloze tijd? Misschien komt dat voort uit het gegeven dat geluk het enige is dat zich vermeedert als het wordt gedeeld. Van iemand anders gelukkig maken wordt je zelf nooit ongelukkig. We willen dan ook dat het toewensen van veel geluk aan elkaar ten volle afsteekt tegen al die misère die zich buiten afspeelt, dan valt het beter op.

Zoals op dit moment de bloesem van een bijzondere boom, de *Prunus subhirtella 'Autumnalis'* oftewel de Japanse kerselaar. Veel mensen denken dat er iets mis is met deze boom die in de wintermaanden bloeit en rond deze tijd van het jaar zijn mooiste bloeimoment heeft. Het is inderdaad een bijna tegennatuurlijke aanblik om in de sneeuw of de donkerte van deze dagen een elegant kronkelende boom te zien bloeien. Je denkt eerder aan een valse Van Gogh of zo. Maar deze boom is absoluut niet van slag. Als u eens goed om u heen kijkt in de voortuinen of in het park, dan zullen er meer winterbloeiers opvallen die we in de groezeligheid van de winterstraten niet opgemerkt hadden. De meeste zullen struiken zijn, soms een enkele vaste plant. Er zijn er, zoals de toverhazelaar, die er visueel bovenuit springen. Onze Prunus is als boom echter veel subtieler. Hij kwam pas op het einde van de 19de eeuw in Europa terecht, waarschijnlijk met een omweg via Amerika want oorspronkelijk was deze Prunus alleen in Midden-Japan te vinden.

Aha, u zegt nu dat u in elke straat wel zo'n boom ziet? Toch stonden die er onopgemerkt al jaren en bent u er tientallen keren aan voorbijgelopen. Het is net als met een nieuw woord dat men leert, men komt het plots overal tegen. Wel, net zoals geluk zich vermeedert door het te delen, zo is het met het waarnemen van deze wonderbaarlijke boom die in de winter staat te bloeien en wiens glimmende stam in de sneeuw zo kwetsbaar staat te pronken. Het worden er alleen maar meer als u ze eens hebt opgemerkt. Vertel het verhaal dus voort, met uw beste wensen ...

Michel Lafaille

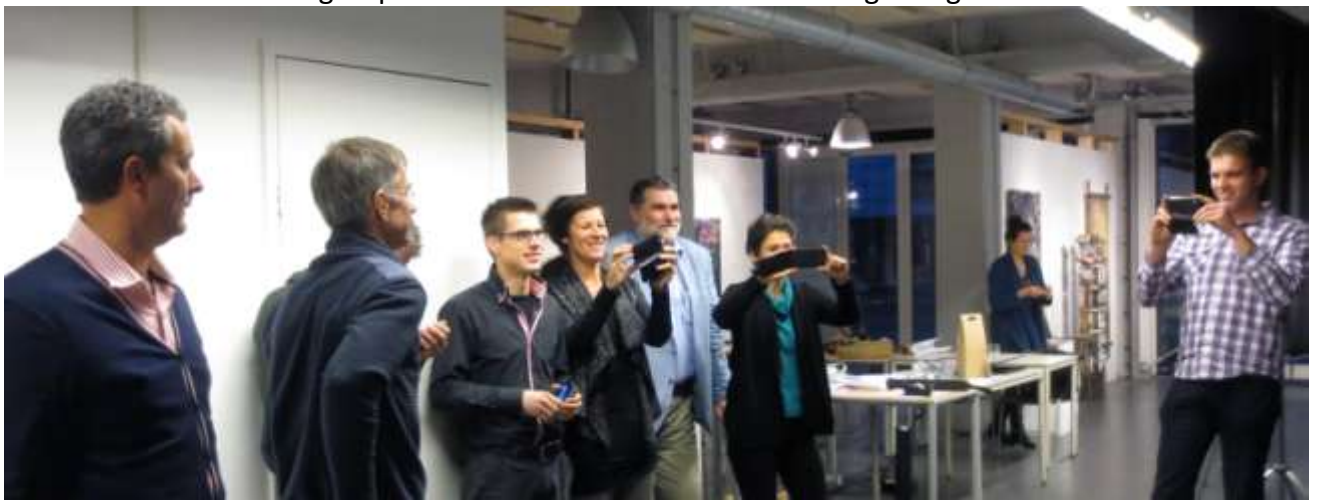

het
ontwerp
instituut

Ontwerpkunde in wintereditie

Het aftellen is begonnen. Niet alleen voor het Nieuwe Jaar, maar ook voor de volgende aflevering van de cursus **'Ontwerpkunde voor tuin en park'** die vanaf 8 januari 2015 gaat lopen. Omdat het hartje winter zal zijn wordt er niet op excursie gegaan, maar blijven de cursisten alle tien dagen binnen, wat wil zeggen dat er dus twee extra theoriedagen ingepland staan. Daarmee komt 'Leren van de Meesters' aan bod, waarbij vijf tuinontwerpers analytisch worden beschouwd, en is er nog wat meer aandacht voor de techniek van de ontwerpkunde (lijnen, opbouw, overgangen).

Bij elke editie van de cursus blijkt toch weer dat veel ontwerpers het moeilijk vinden om te werken met de ontwerpitens Analyse / Programma van Eisen / Vlekkenplan / Synthese / Schets. Men is gewend om maar meteen te beginnen met het eerste beste idee dat binnenkomt en ziet dan wel waar men uitkomt. Maar meestal leidt dat enkel tot de bekende weg (en dus tot de herhaling van wat men al gedaan heeft) of tot een redelijk oppervlakkige oplossing. Terwijl juist het vermoeden dat men heeft moet worden opgelost. Een van de mooiste woorden die er bestaan in onze taal en een van de spannendste zaken die er zijn in het leven: het vermoeden. Maar daarover meer in het volgende stukje. Dus voor iedereen met een goed voornemen voor 2015: schrijf u in op deze cursus en onderwerp uzelf aan de discipline van het ontwerpvak. Er zijn nog twee plaatsen vrij, dus waag uw kans. Alle cursusdagen zijn in Apeldoorn: zie op www.ontwerpinstituut.nl voor het schema. Op de foto een deel van de groep herfst 2014. Gefeliciteerd aan deze geslaagden.

Vermoeden

Een van de mooiste zaken die er bestaan in het leven, zijn de vermoedens. Het nadenken, het mijmeren of het soezen over hoe iets zal of zou zijn. Ik spreek hier louter persoonlijk natuurlijk. Een vermoeden is iets dat men in vleugjes proeft of ruikt, iets dat vaagjes en schimmigjes wordt waargenomen in de mist van onwetendheid, nog lang geen silhouet. Het is echter, ondanks het totale gebrek aan voorkennis dat men over een onderwerp of een persoon had, iets wat men

het
ontwerp
instituut

achteraf gezien altijd al wel geweten had. Hoor maar hoe het klinkt: *'Ik had al wel zo een vermoeden...'*. Tja, wat kan iemand daar nog op antwoorden.

Een wintertuin geeft ons die vermoedens. In een wintertuin is dikwijls niets meer te zien van al die zomerse geneugten die erin plaatsvonden, van de kleuren, het licht, het leven. Wat blijft is het hard gelag. Alles is onder de sneeuw verstild tot een roerloze vaagheid die eerder afstandelijkheid weerspiegelt dan dat die een uitnodiging oproept. En toch zijn daar de kleine details die doen vermoeden dat hier, in deze specifieke tuin waar men naar staat te kijken en die men nog niet eens kende, meer aan de hand is. Dat zijn de zaken waar de ontwerper over heeft lopen nadenken om deze plek tot iets apart te maken, iets dat tintelt door z'n indeling, door z'n aparte *'je ne sais pas quoi'*. Het is daarom goed om in deze tijd van het jaar veel rond te wandelen en te kijken naar tuinen. Men steekt er het meest van op door die dingen te zien die juist wel gelukt zijn en die stand houden in de winter.

Beste museum is in Wuppertal

Afgelopen november kwam in **het Kantinegesprek** het Von der Heydt-Museum in Wuppertal aan bod, want daar is momenteel de prachtige expositie te zien over de Franse schilder Pissarro – *'Der Vater des Impressionismus'*.

De critici van *Welt am Sonntag* hebben dit museum in hun jaarlijkse beschouwingen tot beste 'Museum des Jahres 2014' uitgeroepen. *'Wuppertal weist den Weg'* was de titel van het stuk dat op 14

december verscheen en van de tien ondervraagde critici waren er acht nominaties. Zowel het voorbije programma als de huidige expositie over Pissarro werden aangehaald als beste tentoonstellingen. Pissarro met zijn 80 schilderijen zal nog te zien zijn tot 22 februari 2015, dus u hebt nog de gelegenheid om zelf te gaan kijken en evalueren.

Op woensdag 11 februari zal de volgende editie van **het Kantinegesprek** plaatsvinden, waarin weer een andere tentoonstelling door Michel Lafaille naar voren geschoven zal worden, dus noteer alvast de datum in uw nieuwe agenda. Vanzelfsprekend zal Meneer Vermeer ook aanwezig zijn met nog vier andere gasten. We houden nog even de namen achter de hand, maar verklappen al wel dat iedereen iets met een gezamenlijk thema van doen zal hebben. Dat maakt het weer eens anders dan anders.

Op de foto de museumdirecteur Dr. Gerhard Finckh, die de pers rondleidde bij de opening begin oktober jongstleden. *'Wir freuen und über so viel Lob und nehmen es als Ansporn für unsere*

het
ontwerp
instituut

kommenden Ausstellungen. Das Von der Heydt-Museum beweist, dass man auch mit einem kleinen Team große Ausstellungen machen kann', liet hij weten.

NIEUW: Ontwerpen met natuur

De vraag naar natuur in de tuin is alsmaar nadrukkelijker aanwezig, omdat de tuinbezitter van vandaag zich ook in de duurzaamheid en de ecologie wil herkennen. Deze opdrachtgevers voelen zich verbonden met de problematiek van vandaag, de klimaatverandering, de verandering van de biodiversiteit en de verzwakking van ons milieu. Tegelijkertijd blijkt dat de kunde om dat te kunnen ontwerpen en maken niet toeneemt. Het lukt de ontwerper meestal niet, ondanks de aanwezige plantenkennis en betrokkenheid, om een uitdrukking te vinden waarbij het natuurgevoel van de opdrachtgever wordt benaderd.

Deze tiendaagse **'Ontwerpen met natuur'** (telkens op vrijdagen) zal de ontwerper helpen in het bewuster omgaan met deze problematiek en oplossingen bieden op dat vlak. Expliciet gaat het onderricht niet over beplanting of ecologie, maar wel over het inzetten van deze fenomenen in het eigen ontwerp. Zonder in een namaaknatuur te verzeilen.

Het is een intensieve reeks, die bestaat uit de onderdelen theorie (5 dagen), excursies (3 dagen) en een workshopdag over de opdracht. De cursus begint op vrijdag 20 februari 2015 en loopt dan tien vrijdagen door.

Op de foto het **JP Thijssenpark** te Amstelveen, een van de locatie voor de excursies.

Open oproep

Betreffende 'crossovers' beeldende kunst en creatieve industrie. Het Mondriaan Fonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie roepen beeldend kunstenaars, ontwerpers en bemiddelaars op voorstellen in te dienen die betrekking hebben op het grensgebied tussen hedendaagse beeldende kunst, vormgeving, architectuur en e-cultuur. Het kan gaan om plannen voor samenwerkingen of specifieke projecten, maar ook om ruimte voor experiment en reflectie op de eigen werkpraktijk, of (praktijk)onderzoek dat zich richt op het discours en actuele ontwikkelingen in dat vakgebied.

Het grensgebied tussen de disciplines is een belangrijke plek van ontwikkeling. Met het ondersteunen van relevante en innovatieve initiatieven en ambities willen de fondsen dit gebied

het
ontwerp
instituut

versterken en beter zichtbaar maken naast de bestaande regelingen van beide fondsen. De sluitingsdatum is 21 januari 2014. Lees meer op www.stimuleringsfonds.nl onder het kopje Nieuws.

Het Bureau

Heeft u ook wel eens twijfels over een ontwerp of knelpunten met opdrachtgevers? Veel ontwerpers hebben het op dat gebied zwaar. Opdrachten verwerven en ze tot een goed resultaat brengen is een lange weg, en die gaat soms moeizaam. Dat kost ongelofelijk veel energie en het plezier vermindert dan wel eens. Wat doet u in zo'n situatie? Kiest u voor doorworstelen of voor een beter alternatief: Investeren in kennis en leren van elkaar.

Het Bureau biedt u zeven redenen om hier serieus mee aan de slag te gaan.

|het ontwerp instituut| ontwikkelt zich meer en meer tot een expertisecentrum waar de kennis over het ontwerpvak van tuin en park uitgedragen wordt. Daarbij staat het 'humaan ontwerp' steeds centraal. De mens met zijn beleving en ervaring van de buitenruimte als uitgangspunt en niet de overheersende doelmatigheid. Dus een tuin ter inspiratie van het leven, een groenplek ter stimulans en een park ter verrijking van geest en lichaam.

Wat is er mooier dan samen met andere vakgenoten te doen, om met en van elkaar te leren, elkaar te stimuleren. Als u lid wordt van **Het Bureau**, de ontwerpersgroep waar over ontwerp wordt gesproken, dan heeft u volgende voordelen:

1. Persoonlijke ontwikkeling, beroepskennis en vakmanschap kennen geen eindpunt en dus is permanente uitwisseling van ervaringen essentieel. Speciaal voor de 'groene ontwerper' is gestart met dit bijzonder expertisecentrum: **Het Bureau**.
2. **Het Bureau** biedt ondersteuning in ontwerp. Net zoals een acteur kan terugvallen op de regisseur, een speler op de coach. Die overzien en stimuleren, zijn los van eigenbelang, zoals het een mentor betaamt. Elke aangesloten ontwerper kan jaarlijks gebruik maken van vier uren waarin ontwerp vragen uit de eigen praktijk aan bod kunnen komen. Daarin zoomen we in op uw vraag en onderzoeken we samen waar u precies tegenaan loopt. Men wordt bij een specifiek ontwerp probleem, groot of klein, geholpen door iemand van het instituut. Deze individuele coaching kan telefonisch, via e-mail of Skype, of dat kan face to face in een persoonlijk gesprek. Maar altijd in vertrouwen.
3. De leden van **Het Bureau** hebben recht op een korting van twintig procent op alle cursussen die het ontwerp aanbiedt, tot een maximum van 300 euro per jaar. Deze korting is overdraagbaar op een introducé die u aanbrengt.
4. Vanzelfsprekend heeft elke abonnee een eerste recht op plaatsen bij **Het Kantinegesprek** en voorrang bij inschrijving op alle activiteiten en cursussen.
5. U hebt de mogelijkheid om gratis deel te nemen aan drie bijeenkomsten die plaats zullen vinden bij of in een ontwerpgebied van een van de andere leden (of bij uzelf). Daar wordt het gezelschap rondgeleid en krijgt uitleg en inzicht betreffende het ontwerp. Er is

het
ontwerp
instituut

gelegenheid om met elkaar te sparren over een eigen opdracht of een ontwerpvragestuk. Onder elkaar en informeel.

6. Eenmaal per jaar kan men in de nieuwsbrief **|memo|** gratis een eigen bericht plaatsen van 150 woorden. Een oproep, een sollicitatie, een vraag, of een stelling... alles is mogelijk. Dat gebeurt onder uw eigen naam. Daarmee komt u in contact met een potentiaal van 1.200 lezers uit het vakgebied.
7. U wordt opgenomen op de ledenlijst en kunt het logo van **|het ontwerp instituut|** voor eigen publiciteit gebruiken. Het instituut gaat zich bij een groter publiek inzetten om de ontwerpkunde en haar ontwerpers goed onder de aandacht te brengen. Dat zal onder meer gebeuren bij tuinbeurzen en publicaties via de brede pers. Op die manier zullen mogelijke opdrachtgevers kunnen gestuurd worden richting ontwerpers bij hen in de buurt.

Al deze voordelen verkrijgt men door een abonnement af te sluiten voor 360 euro per jaar. Dit abonnement dient elk jaar verlengd te worden en loopt niet automatisch door. Succesvolle mensen hebben de eigenschap om snel te beslissen. Dus twijfels overboord en maak gebruik van deze gelegenheid om u aan te melden. Stuur een berichtje naar info@ontwerpinstituut.nl en meldt u bij het ingaan van het nieuwe jaar nog aan.

Masterclass Communiceren

‘Of we aan de keukentafel zitten bij een tuinbezitter of voor een groep raadsleden staan, **communiceren met je opdrachtgever** is de kunst. We kunnen gerust stellen dat 70% van ons werk bestaat uit communicatie en presentatie’, aldus Michel Lafaille, docent van de driedaagse workshop over ‘Communiceren met je opdrachtgever’.

Ontwerpers zijn echter geen acteurs. Het heeft dus weinig zin om bij het presenteren ‘een rol’ te spelen. Maar wat is dan wel het geheim van een geslaagde presentatie? Hoe zorgt u ervoor dat u tegelijk natuurlijk en overtuigend overkomt?

Tijdens deze Masterclass krijgt u drie cursusdagen vol lessen en werk oefeningen. U leert hoe u een presentatie moet samenstellen, opbouwen en geven. Daarbij gaat u op zoek uw eigen krachten: wat u bij uzelf kunt benadrukken, gebruiken, naar voren laten komen. De cursus vindt plaats in februari en in de studiegids leest u meer: info@ontwerpinstituut.nl.

Colofon: |memo| is een maandelijkse uitgave onder redactie van |het ontwerp instituut|. De volgende editie verschijnt in de maand februari 2015.
